

Aneta Wszelaki

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

POLITYKA BILANSOWA W ZAKRESIE TWORZENIA ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH NALEŻNOŚCI KREDYTOWE NA PRZYKŁADZIE BANKU A

Wprowadzenie

W wyniku finansowym banku zgodnie z jedną z najważniejszych zasad rachunkowości – zasadą ostrożności – należy uwzględnić rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty i skutki innych zdarzeń. Zasada ta jest realizowana w bankach m.in. poprzez instrument polityki bilansowej – aktualizację wartości należności kredytowych banku w postaci odpisu aktualizującego. Ten odpis aktualizujący w bankach stosujących polskie prawo bilansowe przyjmuje postać rezerw celowych, a w bankach stosujących postanowienia Międzynarodowych Standardów Rachunkowości – odpisu z tytułu utraty wartości. Systemy tworzenia odpisów aktualizujących w postaci rezerw celowych według ustawy o rachunkowości oraz odpisu z tytułu utraty wartości według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wiele różni. Zatem może to powodować znaczące rozbieżności w wycenie należności kredytowych według polskiego i międzynarodowego prawa oraz w wysokości prezentowanego wyniku finansowego banku w sprawozdaniu finansowym. Niezależnie od tego, czy bank sporządza sprawozdanie według polskich czy międzynarodowych standardów rachunkowości, wykazuje w rachunku zysków i strat pozycję dotyczącą wysokości odpisów aktualizujących należności kredytowe, wpływającą na końcowy wynik finansowy banku. W artykule poddano analizie i porównano obowiązujące akty prawne oraz przykładowe sprawozdanie finansowe banku A. Celem artykułu jest przedstawienie na przykładzie banku A realizacji polityki bilansowej w obszarze tworzenia odpisu aktualizującego należności kredytowe.

1. Ogólne zasady tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych w banku A

Bank A, sporządzając sprawozdanie finansowe, stosuje postanowienia ustawy o rachunkowości¹, zatem tworzy obowiązkowo rezerwy celowe na należności (ekspozycje) kredytowe. Przy ustalaniu poziomu rezerw celowych dokonuje klasyfikacji należności kredytowych, posilując się zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie tworzenia rezerw (...), zwanego dalej rozporządzeniem z 2008 roku². Gdyby jednak bank A stosował postanowienia Międzynarodowych Standardów Rachunkowości³, wówczas rezerwy celowe przyjęłyby nazwę odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych. Dodatkowo, w celu przygotowania i przesłania do Narodowego Banku Polskiego bieżącej sprawozdawczości oraz na potrzeby prawa podatkowego w świetle obowiązujących regulacji prawnych, banki stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości dokonują klasyfikacji należności kredytowych i ustalają poziom rezerw celowych, posilując się zapisami rozporządzenia z 2008 roku⁴.

W banku A obowiązuje strategia tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością kredytową zawartą w opracowaniu *Procedura tworzenia, rozwiązywania i kontroli rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością kredytową*. Opracowanie to składa się z następujących części:

- I Podstawa prawna opracowania.
- II Definicje.
- III Kryteria klasyfikacji ekspozycji kredytowych.
- IV Zasady tworzenia i rozwiązywania rezerw
  - a) zasady ogólne,
  - b) wysokość tworzonych rezerw,

¹ Ustawa z dnia 29 września o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, Dz.U. z 2013 r., nr 0, poz. 329 z późn. zm.

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, Dz.U. z 2008 r., nr 235, poz. 1589 z późn. zm.

³ Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, w: Rozporządzenie (WE) 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości, Dz. Urz. UE L243/2002; Rozporządzenie Komisji (We) nr 1274/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z późn. zm; Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, SKwP, Warszawa 2011.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r...., op. cit.

- c) przeglądy i klasyfikacja należności (wprowadzono wzór raportu z przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz zabezpieczeń),
  - d) rozwiązywanie rezerw.
- V Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych (wykaz zabezpieczeń pozwalający na pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych oraz obowiązek prezentacji ekspozycji kredytowych w podziale na trzy grupy jakościowe zabezpieczeń: z zabezpieczonym ryzykiem, ograniczonym ryzykiem, pozostałe.
- VI Kompetencje oraz tryb podejmowania decyzji.
- VII Kontrola i nadzór.
- VIII Sprawozdawczość.

Bank A tworzy rezerwy celowe na należności kredytowe (tzw. ekspozycje kredytowe) w ciężar kosztów. Do klasyfikacji i okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych zobowiązane są:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych oraz aktywów i zobowiązań pozabilansowych ewidencjonowanych w księgach oddziału – oddziały banku A,
- 2) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych ewidencjonowanych w księgach centrali – Departament Ryzyka Kredytowego i Departament Windykacji.

Zgodnie z obowiązującą w banku A procedurą rezerwa celowa powinna być utworzona (uzupełniona) przez oddział banku A na koniec miesiąca, w którym podjęto decyzję o udzieleniu kredytu lub dokonano zmiany jego klasyfikacji do wyższej grupy ryzyka. Dla kredytów dewizowych i indeksowanych przy przeliczaniu zadłużenia stosuje się kurs średni z ostatniego dnia miesiąca. Aktualizacji poziomu rezerw celowych wynikającej ze zmian stanu zadłużenia i zobowiązań pozabilansowych oddział banku A dokonuje w okresach miesięcznych. Bank tworzy rezerwy celowe w wysokości minimalnej zgodnie z rozporządzeniem z 2008 roku⁵, co w praktyce oznacza, że rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” tworzy się w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych. W przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych rezerwy celowe tworzy się odpowiednio do kategorii ich zaklasyfikowania, czyli: 1,5% – w przypadku kategorii „pod obserwacją”; 20% – w przypadku kategorii „poniżej standardu”; 50% – w przypadku kategorii „wątpliwe” oraz 100% – w przypadku kategorii „stracone”⁶.

⁵ Ibid.

⁶ W szczególnie uzasadnionych przypadkach Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek banku, może zezwolić na utworzenie rezerw celowych w innej wysokości, w szczególności na podstawie modeli ryzyka kredytowego, informując Ministra Finansów o udzielonym zezwoleniu.

Bank A nie tworzy rezerw celowych na niewykorzystane kwoty kredytu w przypadku, gdy postanowienia umowy kredytowej:

- 1) gwarantują bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach każdej kolejnej transzy lub
- 2) uzależniają uruchomienie środków w ramach każdej kolejnej transzy od niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika i/lub prawidłowej obsługi wykorzystanej części transzy lub
- 3) uzależniają uruchomienie środków w ramach każdej kolejnej transzy od złożenia zabezpieczenia uprawniającego do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych w wysokości uruchomionej transzy.

2. Prawne zabezpieczenia należności kredytowych jako czynnik determinujący wysokość tworzonych rezerw celowych w banku A

Przy ustalaniu podstawy naliczania rezerw celowych bank A pomniejsza podstawę tworzenia rezerw celowych na należności zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” i „zagrożonych” (grupy: poniżej standardu, wątpliwe oraz stracone) o wartość zabezpieczeń, na co zezwalają postanowienia rozporządzenia z 2008 roku⁷. Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerwy o wartość zabezpieczenia może nastąpić tylko w przypadku, gdy przedmiot zabezpieczenia istnieje i znajduje się w miejscu znanym bankowi. Oddziały banku A są w związku z tym zobowiązane do dokonywania okresowych przeglądów prawnych zabezpieczeń kredytów i klasyfikacji należności kredytowych na specjalnych formularzach – wg danych aktualnych na dzień dokonywania klasyfikacji w okresach:

- 1) miesięcznych – dotyczy wszystkich ekspozycji kredytowych, biorąc pod uwagę kryterium terminowości spłaty,
- 2) kwartalnych – na podstawie kryterium terminowości i kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużników banku wobec ekspozycji kredytowych stanowiących m.in.:
  - a) należności z tytułu kredytów oraz zobowiązań pozabilansowych o charakterze gwarancyjnym i finansowym udzielonych podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą, które mają obowiązek stosować zasady rachunkowości określone ustawą o rachunkowości⁸,

⁷ Ibid.; T. Orzeszko, *Rezerwy na ryzyko kredytowe jako przedmiot norm rachunkowości bankowej*, w: *Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki*, tom II, red. Z. Messner, Wydawnictwo AE w Katowicach, Katowice 2006.

⁸ Ustawa z dnia 29 września o rachunkowości..., op. cit.

- b) należności od prowadzących działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne osób fizycznych oraz osobowych spółek handlowych, które nie mają obowiązku stosowania zasad rachunkowości określonych ustawą o rachunkowości, a zaangażowanie banku wobec tego dłużnika jest większe od 100 000 zł.
- 3) rocznych – przeprowadzanych w pierwszym półroczu, wg danych na dzień kończący poprzedni rok obrotowy – na podstawie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużników w odniesieniu do ekspozycji kredytowych stanowiących m.in.:
- a) należności z tytułu kredytów mieszkaniowych, udzielonych osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej,
  - b) zobowiązania pozabilansowe o charakterze gwarancyjnym, udzielone za osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej,
  - c) należności od prowadzących działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne osób fizycznych oraz osobowych spółek handlowych, które nie mają obowiązku stosowania zasad rachunkowości określonych ustawą o rachunkowości, a zaangażowanie banku wobec tego dłużnika jest równe lub mniejsze od 100 000 zł.

W toku przeglądu i klasyfikacji poszczególnych należności kredytowych oddziały banku A zobowiązane są określić aktualny stan zabezpieczenia kredytu, ustalić, czy może ono stanowić źródło obniżenia podstawy do naliczenia rezerwy. Zabezpieczenia powinny podlegać stałej obserwacji i ewentualnej weryfikacji wyceny w przypadku obniżenia ich wartości⁹. Przy wyborze zabezpieczeń bank A kieruje się m.in.:

- a) możliwością zwolnienia z tworzenia rezerw celowych,
- b) rodzajem kredytu, jego wielkością i okresem kredytowania,
- c) statusem prawnym i sytuacją ekonomiczno-finansową kredytobiorcy oraz podmiotu zobowiązanego z tytułu zabezpieczenia,
- d) dotychczasowymi zobowiązaniami kredytobiorcy,
- e) cechami danego zabezpieczenia, np. sposobem i okresem jego ustanowienia,
- f) stopniem zagrożenia utraty zabezpieczenia lub obniżenia jego wartości,
- g) powiązaniem interesów firmy i osób podpisujących zobowiązanie,
- h) ryzykiem banku związanym z udzieleniem kredytu, innej wierzytelności.

Bank A stosuje więcej niż jedno zabezpieczenie jednocześnie, ustanowione w różnych formach o charakterze osobowym i rzeczowym, w sumie o wartości realizacyjnej wystarczającej na zaspokojenie całej wierzytelności. W przypadku

---

⁹ G. Borys, *Zarządzanie ryzykiem kredytowym w banku*, WN PWN, Warszawa 1996, s. 122-124.

dobrego, rzetelnego i wiarygodnego klienta w banku A wystarczającym zabezpieczeniem może być stan rachunku klienta i jego przewidywane obroty na rachunku oraz weksel własny *in blanco*. Sytuacja taka może dotyczyć głównie kredytobiorców klasyfikowanych do niskiego ryzyka banku (wg metodologii oceny sytuacji finansowej stosowanej w banku A).

W innych sytuacjach, szczególnie jeśli sytuacja finansowa kredytobiorcy jest „słaba” (wg metodologii oceny sytuacji finansowej stosowanej w banku A) lub ekspozycja kredytowa kwalifikowana jest jako zagrożona (poniżej standardu, wątpliwa), wymagane jest żądanie odpowiednio mocnych zabezpieczeń pozwalających na pełne zwolnienie z tworzenia rezerw celowych oraz zapewniających pełny zwrot wierzytelności z odsetkami i kosztami.

W banku A przy ocenie realnej wartości danego przedmiotu jako zabezpieczenia uwzględnia się:

- a) zbywalność przedmiotu, czy też liczbę potencjalnych nabywców na przedmioty tego rodzaju,
- b) stan przedmiotu,
- c) zakres innych obciążeń,
- d) przewidywany koszt postępowania egzekucyjnego,
- e) realną wielkość możliwych do uzyskania środków,
- f) łatwość i czas realizacji praw banku¹⁰.

W banku A w celu zmniejszenia poziomu rezerw celowych ograniczono zaangażowanie w branżę ryzykowną, np. górnictwem, obniżono poziom zaangażowania kredytowego w stosunku do samorządów terytorialnych, ale przede wszystkim zastrzono procedury oceny zdolności kredytowej i przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów. Przyjęto generalną zasadę, iż w momencie udzielania kredytów instytucjonalnych przyjmowane zabezpieczenia (ustanowione wyłącznie przed uruchomieniem kredytu) mają zwalniać w 100% z konieczności tworzenia rezerw celowych, a ryzyko deprecjacji wartości przedmiotu zabezpieczenia ponosi kredytobiorca. Wpłynęło to na zwiększenie bezpieczeństwa działalności kredytowej, lecz nie uchroniło przed wzrostem tworzonych rezerw celowych.

---

¹⁰ A. Wszelaki, *Rezerwy celowe w systemie rachunkowości banku*, Wydawnictwo UE w Katowicach, Katowice 2011, s. 90.

3. Skutki finansowe stosowania polityki tworzenia odpisów aktualizujących należności kredytowe w banku A

W analizowanym okresie (oceny dokonano na podstawie danych finansowych banku A z 3 kolejnych lat – rok 1, 2 i 3) w banku A nie udało się w istotny sposób obniżyć dynamiki należności zagrożonych od sektora niefinansowego i budżetowego (należności od sektora finansowego stanowią wartości marginalne w ogólnej sumie aktywów), co prezentuje tabela 1.

Tabela 1

Należności ogółem i należności zagrożone od podmiotów sektora niefinansowego i budżetowego w banku A

	Rok 1	Rok 2	Rok 3
Należności netto od podmiotów sektora niefinansowego i budżetowego (w tys. zł)	3 500 250	6 624 626	4 430 890
Należności zagrożone od (...) (w tys. zł)	210 026	436 276	561 268
Dynamika należności zagrożonych (w stosunku do roku poprzedniego)	b.d.	Wzrost o 107%	Wzrost o 29%

Źródło: Na podstawie danych banku A.

Przy spadku wielkości ogółem należności netto od sektora niefinansowego i budżetowego wzrosła wartość należności zagrożonych. Szczęólnego znaczenia nabrała kwestia wzrostu tworzonych rezerw celowych i ich wpływu na rezultaty finansowe banków oraz możliwości ich ograniczania przez przyjmowanie prawnych form zabezpieczeń kredytów, pozwalających na obniżanie podstawy tworzonych rezerw.

W związku z tym, że wielkość należności zagrożonych jest ściśle powiązana z wielkością tworzonych rezerw celowych na nie, na przestrzeni analizowanego okresu wzrost wielkości należności zagrożonych spowodował wzrost poziomu tworzonych rezerw celowych. Konieczność tworzenia coraz wyższych rezerw celowych wymusiła na banku A również bardzo wyraźny wzrost wartości przyjmowanych prawnych zabezpieczeń, co prezentuje tabela 2.

Tabela 2

Poziom rezerw celowych i poziom zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw celowych w banku A (dane w tys. zł)

	Rok 1	Rok 2	Rok 3
Prawne zabezpieczenia kredytu	93 242,8	241 976,8	357 621,2
Poziom utworzonej rezerwy celowej	124 695,6	212 046,0	345 056,0

Źródło: Ibid.

Każdy bank samodzielnie kształtuje swoją politykę bilansową w zakresie tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych. Obowiązujące przepisy nakładają na banki obowiązek tworzenia rezerwy celowej oraz dopuszczają możliwość, lecz nie nakładają obowiązku, pomniejszenia podstawy tworzenia rezerwy celowej o prawne zabezpieczenia, pozostawiając ostateczną decyzję podmiotowi tworzącemu rezerwę celową. Możliwość niepomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych o prawne zabezpieczenia służy wierniejszemu oddaniu stanu majątku banku, ale obniża wynik finansowy. Z drugiej strony obniżanie podstawy tworzenia rezerw celowych o prawne zabezpieczenia, bez względu na ich efektywność, może przyczynić się do zmniejszenia wartości tworzonych rezerw celowych i odpowiednio mniejszego obniżenia wyniku finansowego¹¹.

Systemy tworzenia odpisów aktualizujących (odpisów z tytułu utraty wartości i rezerw celowych) według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i ustawy o rachunkowości różnią się. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości nie zobowiązują banków do klasyfikacji należności kredytowych według kategorii ryzyka, w praktyce jednak banki dokonują takiej klasyfikacji. Natomiast polskie regulacje w tym zakresie (rozporządzenie z 2008 roku) narzucają taką klasyfikację na podstawie kryterium terminowości spłaty i/lub sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika¹². Minimalny poziom rezerw celowych wyznaczony procentowo w rozporządzeniu z 2008 roku jest w związku z tym jednolity w całym systemie bankowym. Natomiast utrata wartości według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości następuje po zaistnieniu obiektywnych okoliczności wskazujących na utratę wartości. Poziom rezerw celowych przy stosowaniu polskich przepisów zależy od wielkości należności kredytowej skorygowanej odpowiednio o prawne zabezpieczenia stosownie do kategorii ryzyka. Natomiast przy stosowaniu Międzynarodowych Standardów Rachunkowości poziom odpisu zależy od zdyskontowanego strumienia przepływów pieniężnych z uwzględnieniem utraconych kwot. Polskie przepisy prawne w tym zakresie nie uwzględniają wartości pieniądza w czasie¹³. Poniższy przykład prezentuje różnice wynikające z regulacji krajowych i międzynarodowych.

Zadłużenie klienta T w banku A wynosi 600 000 zł; dłużnik znajduje się w stanie upadłości. Kredyt udzielony na okres 1 roku. Stopa oprocentowania (przyjęta jako efektywna stopa procentowa ESP) = 5%. Przyjęte prawne zabezpieczenia: blokada na rachunku w kwocie 100 000 zł do wykorzystania bez

---

¹¹ Ibid.

¹² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, op. cit.

¹³ A. Wszelaki, op. cit., s. 95.

zwłoki oraz hipoteka na nieruchomości, możliwa do uzyskania kwota 450 000 zł (kwota wpisu hipotecznego i wycena rzeczoznawcy na 600 000 zł). Koszty egzekucji wynosić mogą 50 000 zł, okres egzekucji jeden rok.

Przeprowadzenie testu na utratę wartości i ustalenie odpisu z tytułu utraty wartości) według MSR:

Wartość kredytu na dzień wyceny wynosi 476 190,5 zł ($100\,000 + (450\,000 - 50\,000) / (1 + 0,05)$).

Utrata wartości = $600\,000 - 476\,190,5 = 123\,809,5$ zł – klient znajduje się w sytuacji straconej i w związku z tym odpis jest 100%.

Ustalenie odpisu z tytułu rezerwy celowej według polskich przepisów prawa to uwzględnienie wartości aktualnego zadłużenia 600 000 zł i pomniejszenie go o odpowiednią wartość prawnych zabezpieczeń kredytów (hipoteka pomniejsza o 350 000 zł, a blokada na rachunku pomniejsza o 100 000 zł). Łączna kwota pomniejszeń to 450 000 zł, co przy aktualnym stanie zadłużenia w wysokości 600 000 zł powoduje, iż bank A utworzy rezerwę celową w wysokości: $600\,000 - (100\,000 + 350\,000) = 150\,000$ zł (klient w sytuacji straconej i w związku z tym odpis jest 100%)¹⁴.

Zaprezentowany przykład wskazuje, iż systemy tworzenia odpisów aktualizujących (odpisów z tytułu utraty wartości i rezerw celowych) według MSR i ustawy o rachunkowości różnią się. Te rozbieżności mogą powodować trudności z porównywalnością danych i sprawozdań finansowych różnych banków.

Podsumowanie

Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych (tzw. rezerwy celowe czy odpisy z tytułu utraty wartości) są elementem kosztów banku i stanowią kluczową pozycję jego rachunku zysków i strat, a zatem mają wpływ na ostateczny wynik finansowy banku. W bankach jest to zatem jeden z najważniejszych elementów polityki bilansowej. Problem stanowi brak harmonizacji zasad ich tworzenia na gruncie polskich przepisów prawnych oraz Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, co nie sprzyja porównywalności sprawozdań finansowych banków. Przykład banku A wskazuje na zwiększanie roli polityki bilansowej w zakresie tworzenia rezerw celowych w bankach. Bank A podjął działania w tym kierunku – ograniczył kredytowanie branż ryzykownych, jak również zastrzył kryteria przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów. W banku A przyjmowano w pierwszej kolejności takie zabezpieczenia, które

¹⁴ Ibid., s. 94.

gwarantowały ewentualnie pomniejszanie podstawy tworzenia rezerwy celowej, jak również wprowadzono liczne ograniczenia dotyczące jakości przyjmowanych zabezpieczeń. Te działania w zakresie realizowanej polityki bilansowej banku mają w przyszłości przyczynić się do obniżania poziomu rezerw celowych.

Literatura

Borys G., *Zarządzanie ryzykiem kredytowym w banku*, WN PWN, Warszawa 1996.

Materiały udostępnione przez bank A.

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, SKwP, Warszawa 2011.

Orzeszko T., *Rezerwy na ryzyko kredytowe jako przedmiot norm rachunkowości bankowej*, w: *Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki*, tom II, red. Z. Messner, Wydawnictwo AE w Katowicach, Katowice 2006.

Rozporządzenie (WE) 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości, Dz. Urz. UE L243/2002.

Rozporządzenie Komisji (We) nr 1274/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, Dz.U. z 2008 r., nr 235, poz. 1589 z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, Dz.U. z 2013 r., nr 0, poz. 329 z późn. zm.

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.

Wszelaki A., *Rezerwy celowe w systemie rachunkowości banku*, Wydawnictwo UE w Katowicach, Katowice 2011.

BALANCE SHEET POLICY FOR CREATING IMPAIRMENT LOSSES ON LOANS ON THE EXAMPLE OF BANK A

Summary

Impairment losses on loans are part of the cost of the bank and are an important item in the income statement of the bank, and therefore have an impact on the bottom line of the bank. Impairment losses on loans are therefore one of the most important elements in the bank balance sheet policy. The problem is the lack of harmonization of rules for their creation on the basis of Polish legislation and the International Accounting Standards Board, which is not conducive to the comparability of financial statements of banks.